د حکومت سیستم یا ½ول : }ارلماني یا ولسمشري/ جمهور ریاست

}ارلماني كه ولسمشري ديموكراسي : كومه يوه يT غوره ده ؟

بT له متحدو ايالاتو “T د اجراييT او د قانون جو«ونT جلا قوتونه }كT شته دي د نورو هغو ©ولو هيوادونو }ه باب “T ƒومان كيºي باثباته ديموكراسي لري ، داسT اساسي قانون خ|ل ك¼ى “T لº تر لºه تر يو£ ¥ايه }ارلماني دى . }ارلماني اساسي قانون د اجراييي او قانون جو«ونكT ادارU قوتونه لري ، او }ه دU ½ول ترلاسه كيºي “T حكومت }كT }ه قانون جو«ونكT جرƒT كT اكثريت ته ا«تيا لري “T واك ترلاسه ك¼ي او ورسره }اتT شي .

}ارلماني ½ول د سياستوالو او اكاديميكو دوا«و كسانو تر من§ ƒران يا د منلى سيستم دى . اصلي دلايل يT د }ارلماني او ولسمشري سيستمونو تر من§ }ه تو}يرونو كT دى : دا حقيقت “T }ه }ارلماني سيستم كT قانون جو«ونكي µايي حكومت د اعتماد د رايT له لارU ليرU ك¼ي ، كله “T دغه ½ول رايه وا“ول شي يا خو نوى حكومت جو«يºي او يا هم كه داسT ناشونT وي نو نوي انتخابات كيºي . }ه ولسمشري يا د جمهوري رياست }ه سيستم كT حكومت او قانون جو«ونكT جرƒه ©اكلT موده }ه خ|لواكو شرايطو كT تÞروي .

داسT باور دى “T دغه بنسªيز تو}ير هغو سيستمونو ته “T دغه ½ولونه }كT كار كوي ¥ينT }ايلT يا عواقب لري :

١ د ولسمشرN }ه سيستم كT داسT فكر كيºي “T حكومت }ه قانون جو«ونكT جرƒه كT د اكثريت ملاتƒ½ نه لري ¥كه “T داسT كوم سيستم نشته “T همدا خبره }رU يقيني شي “T كوم اكثريت شته دى .

٢ د ولسمشرN }ه سيستم كT به د حكومت او قانون جو«ونكT جرƒT ترمن§ }ه ©|ه ولا« حالت عادي خبره وي او د دغو دوا«و ¥واكونو تر من§ به خبره لانجT ته راكا¹ي .

٣ د ولسمشرN }ه سيستم كT ائتلافونه }ه نادره توƒه ليدل كيºي ، بيا هم دليل دا دى “T

داسT –ه }ه دU سيستم کT نشته "T خاص سياست وال او يا د دوی سياسي ƒوندونه سره وه®وي "T خ|لو کT او له حکومت سره همکاري وک¼ي .

W د ولسمشرN }ه سيستم کT }ريک¼U }ه عمومي توƒه مرکزيت نه لري ، مطلب دا "T ولسمشر يا جمهور ريس د قانون جو«ونکو له خوا "متو شوي و«انديز ته ¥واب وايي ، او هغه بيا داسT جو« شوي "T }کT سياستوال شخصي والي ته ƒوري ƒوندي ت„لارU ته }ام نه کوي . }ايله يT دا شي "T د ت„لارو د }لي کولو او }ر هغو د اغيز ل|اره د حکومت توان لº شي او ½يره ممکنه ده "T د $ حکومت کولو ک¼کي• # }P ٠ شي .

}ه همدU دلايلو –رƒند منطق µايي µکاره شي ، کوم هيوادونه "T تل|اT ديموکراسي غوا«ي بايد }ارلماني سيستم د خ|ل حکومت ل|اره غوره ک¼ي . خو بيا هم دا استدلال کافي نه دی "T د ولسمشرN ر‡يم دU د انتخاب و« ½ول نه وي . }ه }يل کT خو دا "T که هر ½ول حکومت وي }ه هغو هيوادونو کT د ديموکراسM د «ن„يدو ويره ½يره وي "T في کس عايد يT لº وي . س|ينه خبره دا ده "T که د في کس کلني عايدات تر زرو امريکايي ½الرو د کال لº وي (}ه ١٩٨R کال کT امريکايي ½الر) هورU ½ير امکان شته "T }ارلماني ديموکراسي }کT د ولسمشرN }ه }رتله ‡ر ونه¼يºي (مطلب دا "T د ديموکراسM }ر ¥ای زور واکي يا ديکتاتوري راشي) }ه همداسT هيوادونو کT د }ارلماني ديموکراسM ا©کلي عمر اووه کاله دی او د ولسمشرN د سيستم لس کاله ƒÀل شوی دی . }ه دU حساب تو}ير ½ير زيات نه دی او بايد لويه خبره ترU جو«ه نه شي . کومه خبره "T مهمه ده دا ده "T د لºو عايداتو }ه هيوادونو کT دوا«ه ½وله ديموکراسM له لوی خطر سره مخامخT وي او د حکومت جو«ولو بÀه د ديموکراسM د }اتT کيدو ل|اره ½ير –ه نه شي کولی . له همدU امله د اوسنيو باثباتو ديموکراتو هيوادونو "T تر ©ولو شتمن هم دي ، تجربT دومره }ه درد نه خوري او دلايل يT ¥ان„¼و هيوادونو }ورU محدود دي ، لکه تاريخي سابقه او يا د اوسني مشرتابه¤ خوµه يا ذوق ، µايي د حکومت }ه خوµولو کT ½يره مهمه وي .

خو که ان مو¹ د اوسنيو ديموکراتو هيوادونو تجربو ته }ام هم وک¼و ، داسT ½ير µه دلايل

شته “T د ولسمشرN د ديموكراسM }ه }رتله د }ارلماني ديموكراسM د }اتT كيدو µه ريكار½ له دغو سيستمونو يا د اساسي قانون له اصولونو سره ت¼او نه لري . د همدU ©كي ل|اره داسT ¥ينT شواهد دلته شته دي :

١ دا خبره رµتيا نه ده “T د ولسمشرN ديموكراسي }ه }رله }سT توƒه د اجراييT او قانون جو«ونكT ادارU تر من§ }ه ©|ه ولا« حالت سره مخامخ وي . تر ©ولو µه ©كل دا دى “T د ©ولو قضيو يو }ه دريمه برخه د ولسمشرN }ه ديموكراسM كT }ه ©|ه ولا« حالت ته ¥ي . له دU –خه مطلب دا دی “T قانون جو«ونكي يوه لايحه ومني او ولسمشر يا جمهور ريس يT ويªو ك¼ي او بيا قانون جو«ونكي د ولسمشر }ه ويتو –ه نه شي كولی .

٢ دا خبره رµتيا نه ده “T }ارلماني ديموكراسي هي®كله }ه ©|ه ولا« حالت سره نه مخامخيºي ، د }ارلماني ديموكراسM }ه ©|ه ولا« حالت له هغه ب¶ل دی “T د ولسمشرN }ه ديموكراسي كT يT وينو خو هغلته هم }¶¶يºي . }ه }ارلماني ديموكراسي كT هغه وخت }ه ت|ه ولا« حالت رامن§ ته كيºي “T انتخابات وشي ، }ه جرƒه كT كوم –رƒند اكثريت نه وي ، حكومت د جرƒT له لورU كمزوری ملات¼ وومي ، د اعتماد له رايT سره مخامخ شي ، نوی حكومت جو« شي ، هغه هم كمزوری وي ، }ه جرƒه كT د اعتماد نوU رايه ومنل شي ، د ƒوندونو كوم بل ائتلاف حكومت نه ك¼ي جو« ، نوي انتخابات وشي او بيا هم كوم –رƒند اكثريت ونه ليدل شي . دا “T }ه ©|ه ولا« حالت به كومه بÀه خا|لوي µايي بله وي ، د اساسي قانون جو«µت }ورU به ا«ه لري ، خو حتمي نه ده “T }ايله دU له يوU نه }ه ب¼T كT µه وي . }ه دوا«و قضيو كT داسT اكثريت نشته “T د حكومت ملات¼ وك¼ي .

٣ دا رµتيا نه ده “T د ولسمشرN }ه ر‡يم كT دU سياسي لوبغا«ي داسT كومه ان„¶زه ونه لري “T ايتلاف }كT جو« ك¼ي . دا خبره “T سياسي ƒوندونه }ه ولسمشري سيستم كT يوازU }ه تنهايي سره كار غوا«ي او له يو بل سره به همكاري نه كوي او كه حتی د حكومت برخه هم وي بيا به هم د ولسمشر يا جمهور ريس ملات¼ نه كوي ، ناسمه خبره ده . وروستM –ي¼نT µيي “T }ه دوا«و ر‡يمونو كT د ايتلافونو جو«يدل ورته يا ان„يزU لري او

هغه دا “T د قانون جو«ونكو له لورU µايي مفلوج حالت رامن§ ته شي ، خو دا به يوازU }ه ¥انر„¼و اداري شرايطو كT كيºي “T ½ير كله بيا يوازU د ك¼كي• يوه غا«ه }خوانى واك غوا«ي . د }ارلماني او ولسمشري ايتلافونو تر من§ تو}يرونه يوازU }ه شميرو كT دي }ه صلاحيت كT يT نشته .

W د يو£ عام نظر خلاف }ه دU خبره هم }وهيºو “T د ولسمشرN ر‡يم له ƒÁ ƒونديز سيستم سره “ليدى شي . اصلآ كله “T د ƒوندونو شيره لº وي دوى }ه لا ½ير خطر كT وي “T }ه يو£ زورواكي يا ديكتاتور ر‡يم بدل شي . بله لا دا “T }ه دوا«و سيستمونو كT ايتلافي جو«µت هاله وده مومي “T سياسي ƒوندونه }كT ½ير وي .

R دا خبره هم –رƒنده ده “T د }ريك¼و لاµره غير مركزيت يوازU د ولسمشرN د سيستم ميراث نه دى . د ولسمشرN }ه ديموكراسي كT داسT لارU شته “T د }ريك¼و كول }كT يو “وكا¬ ومومي او هغه قوتونه “T له مركزه ت¶Þته غوا«ي µايي }ه همدU ر‡يم كT كار وك¼ي .

S وروستM خبره دا ده ، }ه كومو دلايلو “T }ارلماني ديموكراسي تر ولسمشري ديموكراسيو د ½ير }اي¶ت ريكار½ لري µايي تر ½يره له هغو شرايطو سره ت¼او ولري “T د ولسمشرN ½يرU ديموكراسM }كT }يدا شوU دي لكه لاتينه امريكا كT “T يT وينو . كه –ه هم دا هغه برخه ده “T لا تر اوسه }رU –ي¼نه كيºي خو داسT شواهد شته “T }ارلماني ديموكراسي }ه هغو هيوادونو كT را}يدا كيºي “T }و¨ يT }ه سياست كT واردمخه د لاس وهلو نخ¶T ن¶اTن وركه¼ي وي . }ه همدU دليل د ولسمشرN ديموكراسي “T }ه كومو دلايلو }ه }رله }سT توƒه «ن„يºي }ه دU نه ده “T همدU سيستم كT نيم„¼تيا شته بلكه حقيقت دا دى “T دغه ½ول }ه هغو هيوادونو كT وينو “T عمومآ }كT ديموكراسي تر ½يره ¥µايه ن¼يºي .

نو د دU مانا دا شوه “T µايي د ولسمشرN سيستم كار ورك¼ي ، كه “يرU د همدU سيستم د خµلولو لاµره خµلواك دلايل وي نو µه به همدا وي “T د ولسمشرN داسT

سيستم جو« او غوره شي “T كار وركوي او داسـT نه وي “T ©وله انر‡ي همدU انتخاب ته د اوليت وركولو }ه كار ولـ„ـيºي .

د ولسمشرN يا د جمهوري رياست له اساسي قانون سره تa¼لي مسايل

د ولسمشرN يا جمهوري رياست داسـT ¥ينT ا«خونه شته “T تر }ارلماني هغه برتري لري . }ه يو£ ½ير سياسي ناكراره حالت كT µايي دوه د اهميت و« ¥انـ„¼ي ارزµتونه وي او هغه دي : د ثبات اصطلاح ، “T سياسي وضعيت نه يوازU تنظيموي بلكه د ©كل و« يT هم ƒر¥وي او دوهم بيا د يو£ دفتر شته والى دى “T }ه خاوره كT يو ملي ¥اى يا ناحيه لري .

خو دا دوه صفتونه كافي نه دي “T –وك دU }رU د }ارلماني سيستم }ر ¥اى ولسمشري سيستم غوره ك¼ي خو بايد د }ريك¼و }ر وخت ورته }ام وشي .

د دU ل|اره “T د ولسمشرN اساسي قانون }ه سمه توƒه كار ورك¼ي نو بايد درو ½يرو مهمو برخو ته }ام وك¼ي :

١ د ولسمشرN يا د جمهوري رياست قانوني او اجندايي قوت

٢ د قانون جو«ونكو رول او د ولسمشرN انتخابات

٣ د ولسمشر بيا ©اكنT ته }ه اساسي قانون كT حدونه

د ولسمشرN يا د جمهوري رياست قانوني او اجندايي قوت : د ولسمشرN هر اساسي قانون ولسمشري يا جمهوري رياست ته يو –ه قانوني قوت وركوي . تر ©ولو مهم قوتونه يT دا دي :

١ <u>د ويªو واك :</u> دا واك له هغ¤ –ه سر“ينه اخلي “T وايي كه قانون جو«ونكT جرƒه هره لايحه ومني نو بايد ولسمشر يا جمهور ريس }رU لاسليك وك¼ي “T قانون وƒر¥ي . µايي }ه خ|ل وار ولسمشر }ر دغT لايحT نقد او له لاسليكولو يT ½½ه وك¼ي . كله “T ولسمشر له لويه سره يوازU لايحه ردوي نو }ه هغه حالت كT ولسمشر يوازU بشر|¼ يا د ويªو }وره قوت لري . كله “T ولسمشر يوازU د يوU لايحT }ر ¥ينو برخو نقد كوي نو هغه د ويªو

نيم„¼ى قوت لري . دلته µاېي دا ‡به ڼراÛستونكT وي . ¥كه “T د ويªو نيم„¼ى قوت لرونكى ولسمشر له داسT حالت سره نه مخامخيºي “T يا به د ويªو درست واك لري او يا هم نيم ، دوى }ر قانون باندU د اغÞز لرلو لا|اره تر يوU ½يرU يا TÀƒ لارU لري او }ه همدU دليل ½ير غ|¶تلي دي . كله “T ولسمشر يوه لايحه ويªو ك¼ي (كه بش|¼ه وي كه نيم„¼U) نو عموماً دغه لايحه بيرته قانون جو«ونكو ته س|ارل كيºي او هغه بيا دا موقع لري “T خ|له خوµه }ر ¥اى وساتي او د ولسمشر }ه ويªو }|¶ه كيºدي . عموماً د كومT لايحT منلو ته “T –ومره اكثريت }كار وي }ه ويªو باندU د }|¶T Ô¶ودلو لا|اره تر هغT هم لوى اكثريت غوا«ي . د ولسمشرN يا جمهوري رياست ½ير اساسي قوانين (“T د متحدو ايالاتو هغه هم }كT شامل دى او د لاتينT امريكا د ولسمشرN ½ير اساسي قوانين هم }كT ¾ƒ دي) د ولسمشر د يوU لايحT د ردولو لا|اره دوه }ه درU اكثريت ته ا«تيا لري . كه “يرU همدومره اكثريت وي نو بيا ولسمشر ا« دى “T دغه لايحه لاسليك ك¼ي او قانون وƒر¥ي .

٢ د فرمان نافذولو قوت : دا د واكمن هغ¤ واك ته اشاره كوي “T د نويو قوانينو د خ|رولو }ه باب دى ، او دا واك }ه بيلا بيلو اساسي قوانينو كT شته دى ، “T }ه ولسمشرN او }|ارلماني سيستم دوا«و كT ليدل كيºي . د فرمان نافذولو واك }راخ دى . لوم¼ى خو }ه كوم ¥اى كT “T فرمان نافذيºي هورU هم تو}ير كوي . ¥ينT اساسي قوانين ولسمشر ته يوازU د $ اجراييه اوامرو # اجازه وركوي “T يوازU او يوازU اداري اعلانونه دي او ½ير كله د قانون جو«ونكT جرƒT له لورU واردمخه منل شوي او اوس يT د عملي كولو لا|اره }ه فرمان كT يادونه شوU وي . نور بيا د ولسمشرN له لورU فرمان يوازU }ه ¥ان„¼و شرايطو كT }ريºدي ، “T بيا هم –رƒند نه دي او }ه بنسªيزه توƒه د ولسمشر يو£ كار ته اجازه وركوي “T }ه يوه سيمه كT وشي (د سارU }ه توƒه $ مربوطه # $ بي¼نM # اقتصادي يا مالي مساله وي “T ملي ƒªT يT ايجابوي او دU ته ورته نور) . دوهمه دا “T د ولسمشرN له لورU د فرمان وركولو واك له خ|ل وخت او زمان سره }ه ت¼او مختلف وي . عموماً د ولسمشر فرمان سر له هغه شÞT عملي وي “T اعلان يT وشي . }ه ¥ينو مواردو كT تر

هغو }ر ¥اى }اتT وي “T د عملي كيدو وخت يT نه وي }وره شوى او }ه همدU وخت كT قانون جو«ونكي دا فرصت لري “T رد يT ك½ي . او وروستM خبره دا “T }ه ¥ينو مواردو كT د واكمن فرمان سم لاسي }ه دايمي قانون بدليºي او }ه ¥ينو نورو وختونو كT بيا كه قانون جو«ونكT جر/ه }ه يو£©اكلي وخت كT هغه ونه مني نو له مودU او«ي .

٣ <u>د قانون د و«اندU كولو ¥انر„¼ى واك :</u> د متحدو ايالاتو اساسي قانون يوازU د كانر„رس دننه د قانون د جو«ولو اجازه وركوي . د لاتيني امريكا }ه ¥ينو ولسمشري ديموكراسيو كT بيا }ه ¥ينو مواردو كT د ولسي جر/T له لورU د قانون جو«ولو “اره محدوده ده د سارU }ه تو/ه د وسله وال ¥واك د –ومره والي }ه برخه كT ، د كارونو }يدا كولو كT ، د ملكي ادارU }ه جو«µت كT او تر هر –ه مهم }ه بودجه كT د هغوى رول محدود دى . عموماً ولسي جر/T اجازه لري “T دغه لايحه ترميم ك½ي ، كه –ه هم ¥ينT شرايط به }رU وي لكه دا “T د ترميم داسT و«انديزونه كولى شي “T }ه بودجه كT كسر نه زياتوي او يا له لويه سره ل„¶تونه نه ½يروي . خو كه حتى د ترميم حق هم لري بيا هم جر/T يا اسامبلM له داسT اجندا سره مخامخT دي “T دوى نª بلكه ولسمشر ورته جو«U ك½ي دي . او –رن„ه “T }وهيºو د “نو وهلو }ر يو£ حالت كT هغه ½له برلاسT وي “T اجندا يT جو«ه ك¼U وي نه هغه “T دا كار يT نه وي ك¼ى .

W <u>د اوليت غوµتنT</u> : }ه ½يرو ولسمشري اساسي قوانينو كT ولسمشران اجازه لري “T يوه لايحه $ بي¼نM يا د اوليت و« # وبولي . كه همداسT وشي نو اسامبلي ا«ه ده “T }ه نسبتاً لن¾ وخت كT }ر دغT لايحT رايه ورك½ي (د سارU }ه تو/ه }ه ٣٠ يا W٠ ور¥و كT) . دا د اساسي قانون يوه بله هغه برخه ده “T ولسمشر ته }ه قانون جو«ونكT اجندا كT برلاسي ور}ه برخه كوي .

دغه درستT برخT }ايلT لري “T }ه ¾/ه ولسمشرN يا جمهوري رياستونه كمزوري يا }ياو«ي كوي . ¥ينT عالمان استدلال كوي “T د غ¶تليو ولسمشرانو سيستمونه له ستونزو

½ك وي او }ه }اى كT دوى د حكومت او يا حتى د ر‡يم }ه ك¼كي"ونو بدليºي . خو داسT
دليل هم شته "T قوي ولسمشرN "T له زورواكو دورو –خه وروسته }ه اساسي قوانينو
كT تعريف شوي لكه د برازيل او "يلي }ه هيوادونو كT هغه تر ½يره }ه دغو ملكونو كT د
حكومتونو د هغو برياليتوبونو دليل جو«وي "T خ|ل قوانين يT منلي يا }اس ك¼ي دي . د
برازيل قضيه دلته ½يره ت¼او لري ¥كه "T هورU له مركز –خه بªدليدونكي ½ير عناصر
سيستم كT ¥اى شول ، داسT يو هيواد "T }ه فدرالي توƒه جو« شوى او له اقتصادي }لوه
½0رU سره جلا سيمT لري ، سياسي ƒوندونه يT ½ير }ه خلكو نه دي ƒران ، جرƒو ته د
©اكنT ل|اره انتخابي سيستم يT د ورƒ¾يدو ل|اره ½ير خنª¾ونه نه لري او داسT برخي لري
"T د ايالاتو واليان يT د ƒوندونو }ه }ريك¼و اغيز لري . همدU جو«µت ته }ه }ام سره د
اغيزمن سيستم ل|اره هيلT لº وU ، ½ير ƒوندونه ، ماتيدونكى كان„رس او داسT ولسمشر
يا جمهور ريس "T }ه مخالفينو باندU تكيT ته او ½يرو ƒرانو ايتلافونو ته ا« دى "T يو
قانون }رU ومني . خو بيا هم د همدU هيلو خلاف }ه برازيلي كان„رس كT قانوني "لند د
مل„رتياو يوه لو«ه ك"ه µووT ده "T ولسمشران }كT }ه يوه باثباته 0تلاف تكيه كولى شي
او هغوى يT }ه ½يرو قانوني اجنداو كT ملا ت¼لT ده . دا نه منونكى ترتيب بيا د ولسمشر }ه
قانوني واك كT يوه برخه لوبوي "T د ١٩٨٨ كال }ه اساسي قانون كT وركª¼ل شوى دى ، }ه
هغT كT د ويªو نيم„¼ى حق ، د فرمان نافذولو ، د ¥ان„¼ي قانون د منلو ل|اره د اوليت يا
بيª¼U د غوµتنT حق او دا واك هم شامل دى "T د بودجT }ه قانون كT ¥ان„¼ى او خاص
واك ولري . د حكومت د قانون جو«ونT له دU برياليتوب سره دU حقيقت هم مرسته
ك¼U ده "T كان„رس تر ½يره }ه خ|له اداره كT مركزيت لري ، د ƒوندونو مشران ½ير
قوت لري "T كه ا«تيا وي نو دايمي كاري كمªªT }ريºدي او د جرƒT ل|اره خ|له اجندا
جو«ه ك¼ي . طبعآ دغه اداره بيا }ه اساسي قانون كT نشته او د اسامبلM له خ|لT }ريك¼U
جو«ه شوU ده . خو د جمهور ريس يا ولسمشر ل|اره دا ضروري ده "T يو باثباته قانون
جو«ونكى ايتلاف "متو ك¼ي "T له ©ول اختلاف سره سره }ه }رتلييزه توƒه }كT }ه لº شمير

کT سیاسي fوندونه برخه ولري .

د قانون جو«ونکو جرfو او د جمهوري ریاست یا ولسمشرN انتخاباتو ته قوانین:

د ولسمشرN سیستمµ ایي }ه هغو دوا«و برخو کT اغیزمن شي "T }ه –ه ½ول ولسمشر او }ارلمان ©اکل کیºي .

د }ارلمان انتخابات: د جمهوري ریاست یا د ولسمشرN د سیستم }ه باب اوسنی فکر دا دی "T }ه اسامبلM کT باید fوندي تو}یرونه }ه لو«ه ک"ه نه وي . داسT باور دی "T د fوندونو د شمیرU کمولو لا}اره تر ©ولو اسانه او ساده لاره دا ده "T د انتخاباتو ½یر محدود سیستم جو« شي ، داسT یو "T د سارU }ه توf}ه د هرU ولسوالM }ه سر یو استازی غوره کوي (د رایو د شمیر له لارU د استازیو د انتخاب }ه }رتله دغلته لº شمیر fوندونه را¥ي) یا د fوندي استازیو لا}اره د رایو نسبتآ لویه شمیره (د مثال }ه ½ول داسT غوµتنه "T }ه سلو کT تر }ن¦و ملي رایو لº fªونکي fوندونه به }ه }ارلمان کT استازي نه لري) دغه راز د سیاسي fوندونو د جو«ولو }ه لاره کT قانوني خن¾ونه او یا د دغو درو سرو یوه f¾وله دا کار کولی شي . داسT fومان دی "T د دU }ایله به دا وي "T fوندي سیستم دی خو }ه }رتلیزه توf}ه کT سیاسي fوندونه لº دي او حکومت ½یر باثباته دی . (مثال یT دا "T د حکومت ملاتÞ به د یو£ یا –و fوندونو له خوا کیºي او }ه }ارلمان کT به د قانون منلو توان لري .)

البته همدا حقایق "T استدلال }رU وشو د }وµتنT و« دي . داسT –ی¼نT شته "T وایي د ولسمشرN ر‡یمونه هاله ‡ر ماتیºي "T د fوندونو شمیره }کT نسبتآ لº وي . د سارU }ه توf}ه دوه یا }ن¦ه fونده ، }ه بله ‡به Áf fوندیز سیستم "T لº وي نو همدا خطر }کT ½یر دی . خو بیا هم دا –رfند باور "T د fوندونو }ه کمزورN کT د ولسمشرانو لا}اره ایتلاف جو«ول fران دي هغه خبره ده "T شواهدو ثابته کÞU ده . حقیقت دا دی "T }ه دوا«و سیستمونو کT هغه وخت د حکومتونو ایتلافونه ½یر وي "T }ه اسامبلM کT لوی }ونډ }ه سلو کT تر ۳۳ لº –وکM لري ، دا د هغو }ه نسبت µه دي "T }ه اسامبلM کT }ه سلو کT

له ۳۳ –خه تر R۰ }ورU –وکM ولري . له دU سره سره دا خبره هم سمه نه ده “T د ولسمشرN }ه ديموکراسيو کT هغه وخت د ر‡يم د نه¼يدو “انس ½ير وي “T اصلآ }کT کوم ائتلاف نه وي جو« شوی . وروستM خبره “T تر ©ولو µه شواهد ورته شته (او }ه دU برخه کT تر ©ولو مهم ƒوا ¸ او خبرداری هم ورسره مل دی) دا µيي “T د يو£ اقليتي ƒوند د ولسمشر يا جمهور ريس حکومت “T د يو£ داسT ƒوند له لورU کنتروليºي “T }ه اسامبلM کT }ه سلو کT تر R۰ ½يرU –وکM نه لري }ه دU مانا نه دی “T د اقليتي او يا اکثريت ايتلاف د حکومت }ه }رتله دU د قانون }ه منلو کT لº اغيزمن وي . نو }ه دU حساب کله “T هيوادونه د ولسمشرN }ه ديموکراسM کT د برخT }ه حساب د استازيو بÀه خ|لوي او يا د انتخاباتو بل محدود ½ول مني دا مانا نه ورکوي “T له باورونو سره سم لوی زيان ويني .

که زيان يT ½ير نه وي نو ƒªT يT دومره ½يرU دي “T د برخو }ه حساب د استازيو سيستم خ|ل شي . که “يرU دا ر|µتيا وي “T له يو£ غ¶تلي ولسمشر او مرکزي اسامبلM سره د ولسمشرN سيستم بريالی کيدای شي نو ورسره دا هم ر|µتيا دي “T د استازيو }ه برخه کT به يو –ه زيانونه هم مل¤ وي . يو قوي ولسمشر او مرکزي اسامبلM به µايي له حکومت سره }ه حکومت کولو کT مرسته وک½ي ¥که “T دوی د قانون جو«ونکT ادارU د ¥ان„¼و غ¼يو شته والی له اهميته غور¥وي . که –ه هم دا له عادي }ارلماني ديموکراسM –خه ½ير تو}ير نه لري (د برتانيا }ه }ارلمان کT د ƒوندونو د ©يªT ک”T غ¼ي بT له دU “T د خ|ل ƒوند له لورU }ه ©اکل شويو لايحو رايه ورک½ي ، نور ½ير –ه نه کوي) خو دا خصوصي کسانو ته ƒرانوي “T د خ|T انتخابي نايحT د و¼ƒو د ƒªو استازيتوب }ه اسامبلM کT وک½ي . نو }ه دU حساب }ه قانون جو«ونکT جرƒه کT د ولسمشرانو برلاسي }ه دU مانا وي “T قانون جو«ونکي د خ|لو نايحو }ه استازيتوب کT له خن¾ونو سره مخامخيºي . خو د ولسمشرN }ه ر‡يمونو کT دوه نورU لارU شته “T د $ حکومت کولو # “ارU µه کوي :

١ اول دا "T سياسي بهير ته دشامليدونكو نظرونو د تنوع }ه محدودولو سره نماينده ƒي محدودي°ي ، د انتخاباتو محدودول او د ƒوندونو قانون د ƒوندونو شميره ل°وي او دا "انس ½يروي "T حكومت به }ه قانون جو«ونكT جرƒه كT ½ير ملاتة¼ تر لاسه ك¼ي او }ه دU توƒه به $ حكومت كول # لا ½ير ك¼ي .

٢ يوه بله لار د ½ير زغم او ƒوندونو قانون خ|لوي ، دغه بÀه }ه نظرونو كT ½ير تو}ير او تنوع مني خو د خصوصي استازيو د –ه كولو او }ريك¼U }ه برخه كT حدونه لري .

د يادونT و« ده "T }ه دوا«و ½ولونو كT د $ حكومت كولو # او $ استازيتوب # تر من§ له يو –ه ت³ريدل شته . دا له دU سره تو}ير كوي "T د سيستم }ه و«تيا باندU "يرU بنديزونه ل„يدلي "T د موجودU ©ولنT د بيلا بيلو ƒªو استازيتوب وك¼ي . زما }ه ƒومان كوم ساينسي دليل نشته "T –وك د دوا«و تر من§ يو خو ¸ ك¼ي . دوا«ه سيستمونه µايي ¥كه كار ورك¼ي "T د ديموكراسM د }0t¶ت "انسونه }ه دوا«و كT يو شان دي . يو مهم تو}ير }كT دا دى "T يو }ه سياسي سيستم كT د نظرونو د ¥ايولو ، }يلولو او –رƒندولو دى او بل بيا همدU نظرونو ته نور "انس وركوي "T واوريدل شي او }ه انتخابي صحنه كT }ه اسانM سيالي وك¼ي . كه همدا }ه خ|ل ذات كT يوه مثبته خبره وي نو بيا }ه دU دلالت كوي "T دوهمه لاره بايد }ه لومه¼نM باندU غوره وبلل شي .

<u>د ولسمشرN يا جمهوري رياست انتخابات</u> : د ولسمشرانو يا جمهور ريسانو د ©اكنT ل|اره بيلا بيلT لارU شته . دلته ز£ غوا«م "T يوازU }ه دوه ½ولونو ©ين„ار وك¼م . لومه¼ى د ولسمشر د ©اكنT }ر قوانينو دى . دوهم بيا د }ارلمان له انتخاباتو سره }ه ت¼او د ولسمشرN د انتخاباتو }ر وخت دى .

١ د ولسمشرN د سيستم يوه ƒªه دا ده "T دغلته د يوU –وكM ل|اره ©ول ملت رايه وركوي . دا حالت }ه ¥ان„¼U توƒه هغه وخت ƒªور دى "T سياسي حالات ترين„لي وي او }ه دU ½ول ولسمشري د يو والي اوتماميت ل|اره د يو£ قوت }ه توƒه كار وركولى شي . خو د همدU كار ل|اره بايد د ولسمشر يا جمهور ريس د انتخاباتو ل|اره قوانين µه }ه غور "متو

شي “T د يو والی لÛاره Þوالتيا }يدا ک¼ي او داسـT نه وي “T موجود سياسي ، توکميز ، جغرافيايي يا مذهبي بÞلتون نور هم غ¶تلی ک¼ي .

داسـT کوم واحد عمومي فورمول نشته “T د تو}يرونو او بÞلتونونو }ه حالت کT دU د ولسمشرN د انتخاباتو د طرحـT لÛاره وکارول شي . دا ¥که “T تر ©ولو غوره سيستم د ©ولT خاورU }ه لرو بر کT د بيلا بيلو و¼ƒيو }ه و0ش }ورU ت¼لی دی . يوه خبره بايد –وك }ه ز£« ولري “T د ولسمشرN د انتخاباتو لÛاره له قوانينو –خه µÛايي د موجودو تو}يرونو د ختمولو کار واخيستل شي . د سارU }ه توƒه يو ميکانيزم µÛايي دا وي “T کانديدان بايد له خÛلT محدودU ناحيـT –خه دباندU هم د بري لÛاره رايT ترلاسه ک¼ي . همدا لاره }ه نايجيريا کT هم خÛله شوU ده ، هورU بايد د ولسمشرN د انتخاباتو ƒªونکی د ملي رايT مجموعه ترلاسه ک¼ي او لº تر لºه }ه سلو کT ۲R رايT او له درو –خه }ه دوو ايالاتو کT –وکM وƒªي . يوه بله لاره د سرU لنکا د ولسمشرN }ه انتخاباتو کT کاريºي هلته بديله رايه ده او له رايه ا“وونکو –خه غوµتل کيºي “T ©ول کانديدان (منفي يو) }ه }رله }سـT توƒه يا د نمبرو }ه ½ول ياد ک¼ي ، وروسته بT له هغو دوو کسانو “T تر ©ولو ½ير ياد شوي نور کانديدان ليرU کيºي تر –و “T يو کس }کT }ه سلو کT تر R۰ ½يرU رايT تر لاسه ک¼ي . نو دا تر دU حده وي “T }ه لوم¼N رايT کT يو کانديد هم اکثريت رايT نه شي ƒªلی ، او دوی به لÞواله وي “T د کانديدانو }ه ½له کT د لو« مقام ترلاسه کولو }ه نيت له خÛلو ناحيو دباندU هم رايT ومومي .د کار له }لوه دU ته ورته ميکانيزم اوس }ه لاتينه امريکا کT خÛل شوی دی . تو}ير دا دی “T هلته له رايه ا“وونکو –خه يوازU د لوم¼نيو دوو کسانو لÛاره رايT غوµتل کيºي او د نورو کسانو لÛاره خوµه }ه يو£ بل }¼او کT وي ، دا }ه حقيقت کT هغه وخت کيºي “T د ولسمشرN انتخابات د مطلق اکثريت له ½ول سره سم تنظيم شوي وي . }ه دU بÀه کT انتخابات کيºي او که هيـ"ا هم }ه سلو کT تر R۰ ½يرU رايT ترلاسه نه ک¼U نو د هغو دوو کانديدانو تر منƒ بيا انتخابات کيºي “T تر ©ولو ½يرU رايT يT ƒªلT وU .

دلته هغه ¥اى نه دى "T د همدU دوا«و سيستمونو }ر ¥انˏ¼و ªƒو او زيانونو خبرU وك¼و .
دوى يوازU د هغ¤ ليست يو –و استازU دي "T µايي ½ير لوى وي . د يادونT او ©ينˏار
خبره دا ده "T }ه –ه ½ول د جمهوري رياست انتخابات كيºي هغه بايد ممكنه ستونزمن
تو}يرونه ورك ك¼ي او د يو والي ل|اره د يو£ قوت كار ورك¼ي .
٢ د جمهوري رياست يا ولسمشرN او }ارلمان ل|اره انتخابات تل }ه يو£ وخت هم ممكنه
دي (لكه }ه كاسـªاريكا كT) يا تل }ه بيلا بيلو وختونو كT هم شوني دي (لكه د برازيل د
١٩WS ـ١٩SW كلونو }ه ديموكراتيك }Þر كT) او يا µايي تل فرق وك¼ي (لكه }ه متحدو
ايالاتو كT "T د قانون جو«ونكT جرƒT وخت دوه كلن او د ولسمشر –لور كلن دى او }ه
هرو –لورو كالو كT يو وار }ه يو£ وخت كيºي) داسـT يو –ه شواهد شته "T دغه دوا«ه
انتخابات }ه يو£ وخت وشي نو د ولسمشرN انتخابات د سياسي ƒوندونو د شميرU له
كمولو سره مرسته كوي . ولسمشران د لويو اغيزو ½½ƒÞلرنه كوي او }ه دU توƒه د خ|لو
ƒوندي غ¼يو له ©اكنT سره مرسته كوي . دا خبره خصوصي كسانو سره مرسته كوي "T
هغو ƒوندونو ته ورƒ¾ شي "T د ولسمشرN ل|اره يو غ¶تلى كانديد لري او دغه ½ول
داسـT جمهور ريسان يا ولسمشران توليد ك¼ي "T }ه قانون جو«ونكT جرƒه كT د ½يرو
–وكيو ملاتƒ¼ ورسره وي . }ه همدU ½ول كه د ƒوندونو د كمزورN اند0¶نه وي نو د
ولسمشرN او قانون جو«ونكT جرƒT ل|اره }ه يو£ وخت انتخابات µايي }ه سيالM كT د
ƒوندونو شميره لº ك¼ي او دا كار به }ه داسـT ½ول شوى وي "T د قانون جو«ونكT جرƒT
د غ¼يو ©اكنT ته د انتخاباتو محدود سيستم هم نه وي كاريدلى .
د ولسمشر يا جمهور ريس بيا ©اكنT ته }ه اساسي قانون كT حد : د ولسمشرN }ه ½يرو
اساسي قوانينو كT د ولسمشر د بيا ©اكنT ل|اره يو حد ©اكل شوى وي . له ١٩WS –خه تر
١٩٩S كال }ورU }ه هغو ¥ايونو كT "T د ولسمشرN ر‡يمونه فعاله و يوازU }ه سلو كT ١٨
داسـT ول "T د جمهور ريس }ه بيا ©اكنT ي¤ كوم حد يا اندازه نه لرله (}ه دU كT له ١٩Y١
كال –خه و«اندU فلي|اين او د ١٩S٠ له منـ¦ويو كلونو –خه تر ١٩٩٠ مو كلونو }ورU د

دامنيکن جمهوريت هم و) }ه سلو کT اتلس نور بيا }ه داسT سيستمونو کT و “T لکه د متحدو ايالاتو ولسمشر }کT يوازU دوه ¥له بيا انتخابºدای شوای . که “يرU له دU کتاره هغه ولسمشران وباسو “T واردمخه خا|له دوهمه دوره کT دي او }ه دU حساب بيا انتخاباتو کT برخه نه شي اخيستی نو د ١٩WS –خه تر ١٩٩S }ورU د هغو ولسمشرانو شميره “T بيا انتخابيدای شوای }ه سلو کT يوازU ٢٨٠٣ وه . تر ١٩٩٠ مو کلونو }ورU د ولسمشر د بيا ©اکنT ل|اره د اساسي قانون تر ©ولو ½ير عام سيستم هغه و “T يو کس به يوه دوره له واکه ليرU }اتT کيºي “T بيا د سيالM ل|اره د دريدلو حق وومي . له هغه راهيسته يو شمير هيوادونو (}ه ¥انـ¼U توfه ارجنتاين او برازيل) خا|ل اساسي قوانين بدل کـ½ي او د دوو دورو حد يT خا|ل کـ½ى “T له ١٩W٠ مو کلونو –خه }ه متحدو ايالاتو کT موجود دی .

د ولسمشر د دورU ل|اره حدونه }ه دU مهم دي “T دوی د ولسمشر او رايه ورکوونکيو تر منـ§ ا«يکو باندU اغºز لري . }ه عمومي توfه انتخابات تر ©ولو هغه µه لاره fÀل کيºي “T حکومتونه د رايه ورکوونکو د fªو ل|اره کار کولو ته مجبوروي . اصولآ دوی بايد داسT کار وکـ½ي : }ه دU هيله وي “T د رايه ورکوونکيو راتلونکى قضاوت به د تºرو کـ½و او يا اعمالو }ه بنسـ» وي ، سياست وال به د رايه ورکوونکو fªT }سـT غوا«ي “T بيا و©اکل شي . خو دا يوه لانجمنه مساله ده “T fواکT انتخابات به کافي وي “T سياست وال دU هم دغه ½ول “ال “لند خا|ل کـ½ي خو دا جوته ده “T که “يرU انتخابات د سياست والو “ال “لند }ه يو£ نه يو£ ½ول بدلوي نو رايه ورکوونکي بايد هغو کسانو ته سزا ورکـ½ي “T سم کار نه کوي او دا جزا }ه دU ½ول کيºي “T دوی له کاره fوµه کـ½ي ، او هغو کسانو ته }ر بيا ©اکنT انعام ورکـ½ي “T µه کار کوي . دا دوا«ه خبرU د دU ل|اره مهمT دي “T حکومتونه د رايه ا“وونکو }ه fªه کار وکـ½ي . خو }ه اساسي قانون کT د دورU حد دغه ا«يکه شکوي “T رايه ا“وونکي µه کسان بيا و©اکي .

}ه لومـ¼ي سر کT دا منطق “T د کار ل|اره دU حد وي معقول دی . دا د دU ل|اره دي “T

ناسم كار كوونكي د خ|اTI واكمنM له دري¦ه }ه ƒªT اخيستو واك كT له }اTt كيدو راوƒر¥وي . ؛T له شكه شواهد µايي "T هغه ولسمشران }ه برلاسي دري§ كT وي "T اساسي قانون ورته د بيا ©اكنT اجازه وركوي . له ١٩R٠ –خه تر ١٩٩٠ كال }ورU د ٢٢ هغو ولسمشرانو له كتاره "T د دورU حد ورته نه و يوازU شا|ºو }ه رµتيا ماتT وخو»ه (كه –ه هم اتو نورو بيا }ه يو£ نه يو£ دليل ونه غوµتل "T ¥انونه بيا كانديد ك¼ي) نو }ه دU حساب د واكمنو له ½IT –خه اته كسان بيا ©اكل شوي او شا|ºو ماتT خو»IT او د بيا ƒªلو "انس يT له ١٠٣ –خه تر يو£ }ورU دى . د يادونT ل|اره }ه همدU موده كT د لوم½يو وزيرانو يا صدر اعظمانو د بيا ©اكنT "انس له صفر اشاريه SS –خه تر يو£ }ورU و .

داسT µكاري "T كه اجازه ورك¼ل شي نو }ه واك كT شته ولسمشران د بيا انتخابيدو }ه لاره كT }ه يو£ ƒªور دري§ كT وي او له بل }لوه كه دوى ته له دU دري§ –خه د ƒªT اخيستو "انس ورنه ك¼اى شي نو مجبوريºي "T كه رايه ƒªي كه نه –وكM }ريºدي . نو }ه دU حساب د ولسمشرN }ه سيستم كT بايد د واكمن كس د ƒªT برخT ته غور وشي خو د اساسي قانون له خوا د حد ©اكل به ½يره –رƒنده وسيله وي "T دغه مساله }رU حل شي او µايي }ايله يT دا وي "T ½ير زيان وويني . ¥ينT نورU لارU هم µايي وي "T د ولسمشر د بيا انتخاب }ه برخه كT د هغه د ƒªو مخه ونيسي او دا كار داسT وشي "T د رايه وركوونكيو او ولسمشرانو تر منT§ مستقيمه ا»يكه هم ونه شكوي . }ه مثالونو كT د انتخاباتو }ه كم|اين يا من¾و تر»و كT د مالي ل„¶تونو سخت نظم او لارU "ارU ، د من¾و تر»و ل|اره ملكي }يسT ، د خ|رندويو رسنيو ل|اره ازاده لار او د هغو ©ولنو غ|¶تلي كول "T دغه كم|اينونه –اري . دا هغه وسيلT دي "T د ولسمشرانو د هغ¤ توان مخه نيسي "T له خ|اTI –وكM –خه }ه ƒªT اخيستو د بيا ©اكنT }ه برخه كT ناحقه ƒªه وانه خلي او }ه عين حال كT هغه خبره هم }اTt نه شي "T }ه µه كار كولو سره به د بيا ©اكنT هيله ورسره وي .